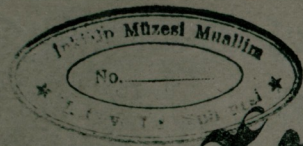

۱ شباط ۱۳۳۹ - ۱۹۲۳

صافی ۶۹ - ۳

در دنجی جلد

کتابخانه

محمود ثاني دورنمه آلاشهرک کوردنسي

عَلَمِ حَكِيمِ يَانَلَرِي

معنوی و مادی مدنیت

« تکیایه دیم که دنیا معنوی و مادی مدنیت ایله
متتم اولسون . . . » جنرال پناه .»

تورک اطباء جمعی طرفیندن ، دارالفنون
قونفرانس سالوننده ترتیب ایدیلن «لوقیاستور»ک
یوزنجی ولادت سنه سی احتفالی مناسبتیله دارالفنون
امینی مدرس دوقصودور بسم عمر باشانک ایراد
ایندیکی نطقه جواباً فرانسه جهوزنی تورکیا فوق العاده
متمنی جنرال پناه ، خطیبی تبریک و سیاسیات
ایله برابر علمک ترقیسنندن بحث ایستدکن
صکره پک چوق کوزل و فاشدلی شیلر آزمسنده
« تکی ایدر که دنیا معنوی و مادی مدنیت ایله متتم
اولسون » جمله سنده سوبلهی .

جنرال پناه کی صلاحیتدار اورویلی
برآغزدن « مدنیت » ک معنوی و مادی قسملریه
آیرلسی کیفتی ، بالخاصه بسم نظر دقتی جلب
ایندی . چونکه ، شدیدی قدر کتابلرده اوقو-
دینم و یافرنک مجلسلرنده ایشتدیکم « مدنیت »
مفهومیله تطبیقاتی کوردیکم و ایشتدیکم « مدنیت »
مفهوی آزمسنده مان مان هیچ برنسابت اولدیغی،
بودن اون سکر سنه اول آکلامد .

۱۹۰۴ دمازمیرده ایکن، زمانک تصدیقاتدن
و تعقیباتدن قوروتولقی ایچون قاهرهیه فرار ایجتش
ایدم .

اعتراف ایچلی بیکه ، دور جدیدده استبدادشدله
اجرای حکم ایشتدیکم هرده ، نوکیاده « فکر »
محسوس ، « حریت » مقنود ، « حق » منسلب
اولدیندن، آرمه صره اردویا کتابلرنده وغزتهلرنده

تصادف ایشتدیکم « مدنیت » کله سنه حیران اولدقدن
بشقه « مدنیت » ک نعمتلرندن استفاده ایچکی
شدله آرزو ایلریدیم . عندهمه ، اورویا دواتلری،
« مدنیت » حقیقیه نی تمثیل ایدرلی ایدی و بودولترک
حایه سی آلتنده یاشایانلری پک بختیار عد و اولتره
غبطه ایدر ایدم .

قاهرهیه مواصلتک برنجی کونی ، محلی بریوی
فرانسه غزته آلدیم . بوغزته ، مصری اشغال
ایجتش اولان اجنی دولت علمیه شکایت ایچکده
اولان مصریلرله هجوم ایدییور ایدی . بن ،
ولی نعمتلرنه (! ؟) قارش کفن مصریلری
کفران نعمت ایله اتهام ایتم . یه اوکون آقتام
اوستی چیقان بر عربجه غزته آلدیم . بو غزته ،
فرانسه غزتهیه جواب و بریور ایدی . فرانسه
غزته پک مقالهی قورو لافدن و عربجه غزته پک
مقاله سی ایسه مقول و منطقی سوزلردن عبارت
اولدیغی کوردونجه بر دیرنه « یوناصل اولیور »
دیه کندی کندیته صوردم .

بوغزتهلرک مجادلر سی اون پدی کون تعقیب
ایتدکن صکره ، دهشتلی بر انکسار خیاله
اوغرادم . نندن ؟

ترقیلره کورده « مدنیت » مفهوی
آیرلیان بر « کل » در . مدنیت دینلکی وقت
حق ، عدالت ، وجدان کی معنویاتیه شندوفر،
تلفراف ، تللو کی علمک تطبیقاتی محموللری
آکلاراز . هله ، « مدنیت » ک معنوی انسانی،
بزم یعنی شرقیلر ایچون دها قیمتی و مهمدر .
زیرا ، بزا سببداد آلتنده ایچلدیکن ایچون ،
بو کی معنوی عالینک پرستشکارلری کلدک .
شرقیلرله نظر « حق » ک تسلیمی ، « عدالت » ک
تحلیلی ، « وجدان » ک صفاتی کی معنویات ،
شندوفر، تلفراف ، تللو کی علمک تطبیقاتی
محصولانه قانقدن . زیرا دنیا ، برنجیلرک مقفول-

— یونانلیر ایک اونوز برنده تلاش ایشتدیلر .
مفط آقپون دوشونجه حدتدن کوزلری دوندی ،
قانی قانی دولاشوب بیک بش یوز قصبه یی
طوندیلر ، کاه ترله ، کاه یایا ازمیره دوغری
کوتوردیلر باقدی که سوقلردن براقیز بوروسز
بوزعون طابورلری یکچور . درت کوزله بزم
سوارلی بکلامک بشلاق . رلی کاوور دودوز کی
اوستیزه صادلی . ایلول درنده قصبیه اون پردن
آتش قویدیلر . آرقه سنندن برده سرت روزکار
چیندی، ایشته بویه کول اولدق . اون بیک نفوسمن
واردی ، شدی بش بیک قالدق ، اوج بیکدن
فضله قادی چوجوق ، داغنده بایرده آجیق یاتیور .
عشاقده کافی درجه وقت بولایان تخریب
طابوری ، آلاشهری صوک آقعه سنه قدر صویدی .
صوک اوبنه قدر یاقدی ، طونایلدیک قدر کسیدی،
آتشه آتدی . بو طابور کیدرکن « مناماق »
استاسیوننده اوج یوز تورک چوجونی اولدیرمشدر .
قایمک اوکنه او طوردیم ، اوزافده چیلای
داغدرک غروبیه یازیورم . خرابلر آلاجه قارالقدمه .
طبلته برابره اوقدر قولای دچاپوق سوئیور .
بیم ظلمنده ییقیر برمناره ارنامنک اوله برحزنی
واکره ، آقتشامک و غریبک بوتون حزنی اونده
تکافت ایجتش کی ... کونش باندقدن صوکرا
یانینک قیرمزی علوی کوردوندی کی ، اک اسکی
خرابه پک اک اونوتولش فاجعه سی ییقیر برمناره پک
رسندن ، برنجی کی ، بوتون هوای نسیمی به قارشییور .
غروبیدن صوکرا هوای بر خرابه باندنه تنس
بدلر یقیلمش ، یاقش ، ترک ابدلش و اونوتولش
شیک بو ایچین ایچین یاشاییشی فرق ایشلردر .
بزی سکوتک اسرار انکیز سنندن و تعقیبدن
قورتارمق ایچون نه اووادن چنغراق سسی
کیور ، نه بوتون وسعت ایچنده برتک ایشیق
یاتیور ، حیاتک هیچ بر آوی یوقی ... »

رطن منظوم‌لری

قورناران

ساقاریا ، کدیز ، مندرهس چای
 بزه گوستردی اسکی یایان ؛
 شیمدی فلنک بیلدیزی ، آیی
 بایراغزدن داهای کیریدر ...

بیلدیریلری کچن سرعتله
 یورورکن قاتل اردونی قتله ،
 سولته باقوب ، پت و حیرتله
 صامتا یالکز قاوغا اریدر ..

او ، شهرتیه دیبانی طوتان
 ظفرلندن یوبوک قهرمان ،
 اسالاسی انتقام اولان
 یکی بر دینک پیغمبیردر .

طانیوب یوبوک مؤسنی
 رهبر ایله یوب اونک سننی ،
 بیرمنجی عصرک معجزه‌سنی
 کوسترن عسکر تورک عسکیرینر .

روان اولدینی غزا بولنده
 حقتک تجلی ایتیمی اونده ،
 ملی قدرتی کندی روحنده
 مذاب ایتدیک کوندن بریدر .

واردرد ، اورویانک خارجنده ، مدنیت یوقدر ، حقیقی
 یکیدن تجلی ایشدی . دها آیینی بر تعبیرله ،
 اورویلی خارجه چیقه‌جی وقت ، مدنیت حقیقه
 پرنسیپلری اوندی . بایر ، ایجنده یاشایجی آدم‌لره
 وحشی تفریله باقار ، بولره هر درلو حشرات
 وسؤم‌عامله‌ی روا کورور و بوسورته حرکت ایدر .
 بوسؤلقنیک قربانی اورویلی اولور ، زیرا ، پولی
 اهالی قازیشنده نیک ماهیتی آکلامده کچکیز .
 کچیرمکده اولدیغیز متارکه اورویا مدنیتک
 مفهومه بیوک برضره ایندیرمشدر . اثلافلیرک
 وصولی بیوک بر سه‌وینج ایله بکلمش اولان
 استانبولک بمش عناسری بیله کوردنکری احوالده
 طولای اورویا مدنیتله لمت اوقوبورل . اورویا
 مدنیتنه طایان یوکسک عاقله منسوب منور بر
 مادموآزل ، اورویا و تورکیا احوالندن وادارده
 لرندن بحث ایدیلن و اثلافلیردن سرب اولان
 برمجیله « اثلافلیری طایندجه ، توزکره درت
 آل ایله صاولیم » دیشدر . مادموآزل بو
 سوزلری ایله « سزک مدنیت فودمولر کز بوش
 شیلردر ، باربارلن ایشیکز تورکیاسزدن مدنیدر »
 دیک ایشمشدر .

آجی حقیقی سوبیلم : متارکه اناسنده ،
 استانبول خلقی ، مدنی دیه ظن ایتدیک اورویالیرک
 یک چوق احوالده حق وعدالت کی مفهومه ذره
 قدر رعایت ایتدیکری مع التأسف کورمشدر .
 تورکیانی اتهام ایتکی بروطفه بیان کبیسلم وحشی
 جدی اورویالیر ، بوجوی تقدیر ایش اولی که
 جنال‌الله جنابری بیله بوند متأثراً « دتمی ایدرم که
 دنیا معنوی و مادی مدنیت ایله متتم اولسون ! »
 چله-نی سوبلیدی .

أوت ، شرفیلر و کری قلش اقوام ، « مد-
 نیت » ی یوقاریده تعریف ایتدیک کی آکلارلر .
 بولرک ایستیکلری آکلامش اولان جنرال
 بهانه ، شرفیلر ایله کری قلش اقوامک نه کی
 بر « مدنیت » صوصامش اولدقلری آوروپایه
 آکلامتیه موق اولورسه ، حقیق « مدنیت » ک
 خادملرندن بری اولور .

دارالفنون معلملرندن

آرام غلامی

دقیله یاشایاماز . حالبوکه ایکنجیلرک مفقودتیله
 یاشایمیلیر . بز ، یعنی شرفیلر حقوق عبادی
 کوزدن برحکومته ، خاطر و کوکله باقابه‌رق عدالتی
 توزیع ایدن حاکلر . افاننده بوجادی رهبر طوب
 ناموس دأرمنده حرکت ایدن افراده مالک اولان
 برملکته « مدنیت » وار ، و علمک تطبیقاتی
 محصولرینه مالک اولیان ملکتهده ، بو ملک
 « علم » کری قلشدر ، دیرز .

اورویالیرک کوزده ، کذلک « مدنیت » مفهوی
 آیرلیان بر « کل » ایشده مکانه کوره دیکشیر .
 اورویالی ، اورویاده قالدیه « مدنیت » شدله
 متسکدر . فقط « ترفیع » اورویادند اولان
 برله کیتدیکنده ، عندنده « مدنیت » ک یالکز
 مادی قسمی معتبردر . ایشته بن مصره کیتدیکم
 وقت ، اورادده یالکز « مدنیت مادی » نی کوروجیه
 الیم بر انکسار خیاله اوغرامد .

قاهره به مواصاتک اونجینی آینده ، بر بوی
 فرانسه غزیهده جالیشعه باشلادم ، باشلیجه
 وظیفهم ، عربیه غزیه‌رک سیاسی مقالری تلخیص
 ایتک ایدی . سور مختلفه ایله غیرمتنقل اولان
 ممالک اسلامیه دکن غزیهلر ، « مدنیت معنویه » به
 رعایت ایدلمه یکی ایچون ، « مدنیجیلر » دن
 شکات ایدیورلیدی . آتی سنه دوام ایدن بو
 وظیفهم اناسنده ، مصر ایله مصری اشغال ایتش
 اولان قوت آرمشده و قوبولان بونوع مجادلانی
 کونی کونه تعقیب ایتدم .

قاهره ده ، یوبوک جادهلر ، الکتریک تراموالیر ،
 کوزلنار ، نیله مزین و یوبوک واپورل واردرد .
 بونتر ، علمک عدلی تطبیق ایدر . لکن معنوی
 مدنیق نکون ایلی باشلیجه قوت ، یعنی « معارف »
 مفقود ایدی ، « مدنیجیلر » ، عملکتری خارجنده
 بولندقلری وقت « انبا » نیک دشمنیدرلر . تمدن
 (۹۱) ایله کیشیکلری برلر اهالیسنک « قره
 جاهل » قالمی ایتلر .

۱۹۰۹ سنه سی باهتله طوغری ، تبع مقصدیه
 مصردن انگتزمه کیدرک اوراده برسته قالدیم .
 اعتراف ایتکی بکه انگتزمه تام معناده مدنی بر
 ملکتهده باشادم و مصرده کی احوالی دوشوندیکه
 یونک بر استقامت تشکیل ایتدیکنه حکم ایتدم .
 آلمانیا ده ، کدیک برسته قالدیم و آلمان مدنیتنه
 حیران اولدم .

تورکیایه عودت ایتدیکدن برمدت صورکه ،
 طرابلس غرب حربی باشلایرق اونی باقان حربیه
 حرب حموی و شمشدیک متارکه تعقیب ایتدی ،
 حرب حموی و متارکه اناسنده ، مملکتین هان
 مان هر نوع اورویالی کوردی و بده تکرار
 انکسار خیاله اوغرامد . یعنی بر اورویالی ایچون ،
 اورویاده - شرقیلرک آکلادقلری کی - مدنیت